

İRAN'IN GRAFİK TASARIMCISI "EBRAHİM HAGHIGHI" COVID-19 İLE İLGİLİ TASARIMLARININ ÖRNEKLER ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

ANALYSIS OF IRAN'S GRAPHIC DESIGNER "EBRAHİM HAGHIGHI" ON COVID-19 WITH EXAMPLES

Dr. Öğr. Üyesi Ghonche GHOGHI

Nişantaşı Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü, İstanbul, Türkiye
ORCID: 0000-0002-2218-5742

Cite As | Ghoghji, G. (2021). "İran'ın Grafik Tasarımcısı "Ebrahim Haghghi" Covid-19 İle İlgili Tasarımlarının Örnekler Üzerinden İncelenmesi", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:6, Issue:23; pp:458-465

ÖZET

Ebrahim Haghghi, 4 Ekim 1958'de Tahran'da doğan İran'da çağdaş grafik alanında en iyilerden biridir. Eğitimi 1346'da matematik diploması ve aynı zamanda Tahran Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nden mimarlık alanında yüksek lisans derecesini bitirdi.

Mesleki faaliyetlerine 1348 yılında grafik alanında başlamıştır. Haghghi, İran Grafik Tasarımcılar Derneği, Çocuk İllüstratörler Derneği, Uluslararası Grafik Tasarımcılar Derneği (AGI) ve İran Belgesel Film Yapımcıları Derneği üyesidir.

2003 yılına kadar İran Grafik Tasarımcılar Derneği yönetim kurulu üyesi ve aynı yıl sekizinci Tahran Poster Bienali'nin sekreterliğini yaptı. 1979'dan beri Tahran Üniversitesi, Farabi Üniversitesi, Sanat Üniversitesi, Televizyon ve Sinema Yüksek Okulu, Azad Üniversitesi'nde (Lisans ve Yüksek Lisans) grafik tasarım dersleri veriyor.

İbrahim Haghghi'nin diğer bazı onurları: 5. Fajr Film Festivali 1986'nın en iyi afiş tasarımı (dövme) için onur diploması ve 12. festivale kadar film afişi yarışmasına katılım. 6. Fajr Film Festivali 1987'de En İyi Film Fragmanı Ödülü (Soğuk Yollar) Ödülü. 1987'de İran'daki ilk grafik sanat sergisinde en iyi kitap kapağı tasarımı ödülünü (Othello) kazandı. 1989'da seçilen İran grafik sanatının ikinci sergisinde özel diploma (seçilmiş grafik sanatçısı). Kasım 1989'da çocuk kitabı çizerlerinin ilk sergisine katıldı. Tasarımcının çok sayıda başarılı eserleri vardır ve İranın büyük grafik tasarımcılarından biridir.

Korona hastalığı salgını nedeniyle karantina sırasında Ebrahim Haghghi tarafından oluşturulan eserlerin çevrimiçi sergisi 1 Temmuz 2021'e kadar Golestan Gallery web sitesinde olacaktır. Sergide tamamı Fabriano karton üzerine dijital baskı teknikleri kullanılarak oluşturulmuş 51 eser yer alıyor. Bu sanal sergide 2 milyon Toman fiyatla 49 eser, 3 milyon Toman fiyatla bir eser ve bedelsiz bir çalışma sunuldu. Bu sergideki çalışmalar, dünyanın en büyük ressamlarının iyi bilinen çalışmalarını içeriyor ve İbrahim Haghghi, Covid 19 ve Corona ile ilgili unsurlar ve maske ve eldiven gibi unsurlar da dahil olmak üzere dijital baskı tekniklerini kullanarak yeni çalışmaları yeniden yarattı. Deneyimli sanatçı, karantinası sırasında yeniden canlandırdığı eserlere "koronacılık" adını verdi. Kıdemli sanatçı İbrahim Haghghi, corona virüsünün dünyaya yayılması bahanesiyle bir süredir sanat tarihine dokunmadan bırakmadı ve bu virüsün kapısını dünyaca ünlü sanat eserlerine açtı. Dünyaca ünlü sanat eserlerinde kağıt havlu ve dezenfektan jellerden maske ve kağıt havlulara kadar evrensel Corona virüsünün sembollerini kullanarak Corona'yı görsel sanatlar dünyasının tarihine taşıdı. Haghghi, Photoshop ile yaptığı bu görüntüleri Instagram sayfasında da yayınladı. Rene Magritte, Vincent Van Gogh, Edward Munch ve Edward Manet'in eserleri bu sanatçı tarafından hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Grafik Tasarımcı, Korona, İran Grafik, Dijital Baskı, Sanal Sergi.

ABSTRACT

Ebrahim Haghghi is one of the best in contemporary graphist in Iran, born on October 4, 1958 in Tehran. He completed his education in 1346 with a degree in mathematics and also a master's degree in architecture from the Faculty of Fine Arts of Tehran University.

He started his professional activities in the field of graphics in 1348. Haghghi is a member of the Iranian Graphic Designers Association, the Children's Illustrators Association, the International Graphic Designers Association (AGI) and the Iranian Documentary Filmmakers Association.

Until 2003, he was a board member of the Iranian Graphic Designers Association and the same year as the secretary of the eighth Tehran Poster Biennial. Since 1979, he has been teaching graphic design at Tehran University, Farabi University, Art University, School of Television and Cinema, Azad University (BA and MA).

Some other honors of İbrahim Haghghi: 5th Fajr Film Festival honors diploma for best poster design (tattoo) of 1986 and participation in the film poster competition up to the 12th festival. Award for Best Film Trailer (Cold Roads) at the 6th Fajr Film Festival 1987. In 1987, he won the award for best book cover design (Othello) at the first graphic art exhibition in Iran. Special diploma (selected graphic artist) in the second exhibition of Iranian graphic art selected in 1989. He participated in the first exhibition of children's book illustrators in November 1989. The designer has many successful works and is one of the great graphic designers of Iran.

An online exhibition of works created by Ebrahim Haghghi during quarantine due to the corona disease epidemic will be on the Golestan Gallery website until 1 July 2021. The exhibition includes 51 works, all created using digital printing techniques on Fabriano cardboard. In this virtual exhibition, 49 works at a price of 2 million Toman, one work at a price of 3 million Toman and one free of charge were presented. The works in this exhibition include well-known works by the world's greatest painters, and Abraham Haghghi recreated new work using digital printing techniques, including elements related to Covid 19 and Corona, and elements such as masks and gloves. The experienced artist named the works he recreated during his quarantine "corona". Senior artist İbrahim Haghghi did not leave art history untouched for a while, under the pretext of the spread of the corona virus to the world, and opened the door of this virus to world famous works of art. Using the symbols of the universal Corona virus, from paper

towels and disinfectant gels to masks and paper towels in world-famous artworks, he carried Corona to the history of the visual arts world. Haghghi also posted these images he made with Photoshop on his Instagram page. The works of Rene Magritte, Vincent Van Gogh, Edward Munch and Edward Manet were targeted by this artist.

Keywords: Graphic Designer, Corona, Iran Graphics, Digital Print, Virtual Exhibition.

1. GİRİŞ

Tahran - IRNA - Ebrahim Haghghi, aynı zamanda posterler tasarlayan, çeşitli kısa film ve belgesellerin fotoğraflarını çeken ve yöneten İran'ın önde gelen grafik sanatçılarından ve sanat tasarımcılarından biridir. Fajr Film Festivali logosunun tasarımı ve film dergisinin logosu en tanınmış eserlerindedir.

“Grafik söz konusu olduğunda, akla afiş gelir, halbuki grafik, çok çeşitli grafik çalışmalarını kapsar. Ambalaj, biletler, gazete ilanları, logolar, broşürler ... ve son yıllarda multimedya, web sayfaları gibi çalışmalar. Bazen grafik tasarımcıları sahne tasarımı bile yaparlar. Afiş alanında genç grafiklerimiz çok başarılı oldu”. Bu İbrahim Haghghi'nin grafik tanımıdır, sanki bu tanımın sanatçılar arasında açıklama ve yorumlamada birçok hata ve çelişki oluşturmuş gibi. Ebrahim Haghghi, fotoğraftan kitap kapağı tasarımına, film titrasyonundan resme kadar onlarca yıldır sanatın çeşitli alanlarında unutulmaz eserler yaratan en ünlü ve yetenekli İranlı grafik sanatçılarından biri olarak kabul ediliyor ve en etkili çağdaş sanatçılar arasında yer alıyor. Haghghi, 4 Ekim 1958'de Tahran'da doğdu ve 1975'te Tahran Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nden mezun oldu. Babası Arak'lı bir portre fotoğrafçısıydı ve ayrıca Tahran'daki, Chehnama adlı Topkhaneh Meydanı'ndaki ilk fotoğraf stüdyolarından birinde çalışıyordu. Ebrahim Haghghi, ailenin ilk çocuğuydu ve Tahran'da doğdu. Siyah beyaz fotoğraf henüz İran'a gelmemişken babasından mürekkeple fotoğrafı boyama sanatını öğrendi. O zamandan beri kitap okumak ve toplamakla çok ilgilendi. Lise yıllarında "Haftanın Kitabı" dergisi ile tanıştı. Öykülerin yanı sıra Morteza Momayez'in bu haftalık dergideki illüstrasyonları da dikkatini çekti. Üniversitede Morteza Momayez ve Parviz Kalantari ile dersler aldı. Lise yıllarını şimdi Sinema Evi'nde bulunan Babakan adlı bir okulda tamamladı (Sekizinci Unicorn TV Programı - Ebrahim Haghghi, Life in the Showcase of Iranian Graphics, Literature and Art).

Tahran Sineması'nda birkaç 8 mm film yapmak ve faaliyet göstermek, Hayal Eden ve Gerçekleştirmeyen filminde işbirliği yapmak, Çocuk ve Ergenler Entelektüel Gelişim Merkezi'nin grafik departmanı ile işbirliğine başlamak ve üçüncü yaz festivalinin 35 mm belgesellerini yapmak, Küçük Ali dizisinin 10 bölümünü tasarlayıp yapmakta Haghghinin bir başka başarısıdır. Haghghi, çeşitli alanlarda birçok ödül aldı. Haghghi birkaç fahri diploma ve İran grafik sanatının ikinci sergisinde özel bir diploma (seçilmiş grafik sanatçısı) kazandı. Kariyeri boyunca yurt içinde ve dışında çeşitli alanlarda çeşitli bienal, kişisel ve karma sergilere katılan Ebrahim Haghghi, 2003 yılında Tahran posterlerinin sekizinci bienalinin sekreteri oldu (Ebrahim Haghghi'nin kişisel web sitesi; Biyografi bölümü: <http://ebrahimhaghghi.com/Page/Biography>).

2. EBRAHİM HAGHİGHİ'NİN ESERLERİ

Ebrahim Haghghi'nin sanatsal faaliyetinin başlangıcı, 1969'da Ahmed Jourghanian'ın haftalık "Film Talash" gösterimleri için yaptığı posterlerin tasarımıyla ilgilidir. Dariush Moadabian'ın yönettiği "Rahibeler" oyununun afişi ve Jorge Luis Borges'in yazdığı "A" kitabının kapağı ilk çalışmaları arasında yer alıyor. Üniversitede okurken İran Film Merkezi ile tanıştı ve özgür sinema ile işbirliği yaptı. Gholam Hossein Saedi'nin açık sinema öyküsünden uyarlanan sekiz milimetrelilik "Well" filmi yönetti ve böylece kültür ve sanat sergisinde en iyi fotoğraf ödülünü kazandı (Karter,1993).

Haghghi "From A. İbrahim Haghghi to ..." adlı kitap hakkında şunları söylüyor: Bu çalışmada, genel özellikler ve kimlik kartlarıyla birlikte 300'den fazla eserim yayınlandı ve girişte Mostafa Zadeh, Masoud Sepehr, Houshang Golmakani ve Ahmad Bahmanpour gibi sanatçılar yorumlar yazdılar (From A. Ebrahim Haghghi to ..., Cheshmeh Publications; 2013).

Haghghi'nin önemli logo tasarımlardan birisi aylık yayınlanan Film adlı derginin logo tasarımıdır (Görsel 1). Ayrıca Fajr film festivali logo tasarımı en eski çalışmalarının birisidir (Görsel 2).

Haghghi daha sonra 1950'lerin başında Morteza Momayez ile Çocukların ve Ergenlerin Entelektüel Gelişim Merkezi tarafından yaptırılan "Hayal Eden, Uygulayan" adlı animasyon filmde işbirliği yaptı ve orada Merkezin grafik stüdyosunun başı olan Farshid Mesghali'nin davetiyle çalışmaya başladı. İlerleyen yıllarda 8 ve 16 mm'lik birkaç film yaptı ve birçok ödül kazandı. Aynı zamanda afişlerini çeşitli sergilerde sergiledi. O zamandan beri afiş tasarımı, çeşitli festivalleri değerlendirme, kitap kapakları tasarlama ve başlıklar yapma alanında gerçek faaliyetler devam etti. Bir süre Amirkabir Yayınevi'nin müdürlüğünü de yapmıştır (Haghghi, 2013) .

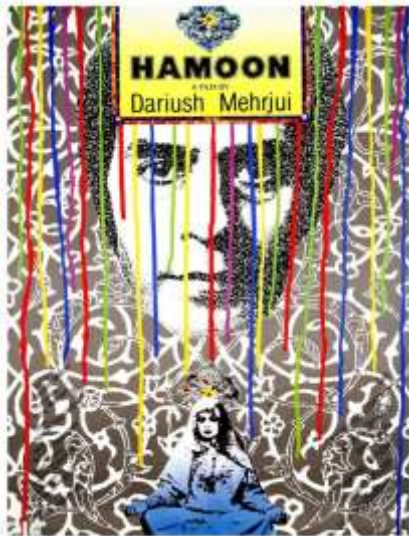
Görsel 1. Film Aylık Logo Tasarımı, Ebrahim Haghghi

Haghghi, 1990'ların başlarında film afişlerinin patolojisi hakkında ayrıntılı olarak konuştu ve afiş tasarımı ve basımının durumunu inceledi. Ebrahim Haghghi, iyi grafik tasarımcılarına ve çok sayıda sanat sergisi düzenlemesine rağmen neden hala sinema alanında olduğu gibi şehrin güzelliğine zarar veren alçak afişlerin bulunduğunu anlatıyor: "Bizim sinemamızda afiş, sıranın en sonunda. Sinema yapım sisteminde her şeyden önce sinemanın kendisi önemlidir ve döngüsü düzeltilmelidir. Bu döngü yıldızlara bakmaya başladığında ve basın bu yıldızlara dikkat ettiğinde ve sonuç olarak daha pahalı hale geldiklerinde, grafikler hiçbir şey yapamaz ve son yer burasıdır. Yıllardır en çok sinemaya sahip olan Tahran başta olmak üzere İran'ın tüm şehirlerinde afişler asmamıştık. Şehrin her yerinde reklam panoları görüyoruz ama afiş görmüyoruz. Bugün bir film afişi görürsek, o sadece sinema penceresinin önünde, o zaman biz bilet alırken görsek de görmesek de önemli değil" (From A. Ebrahim Haghghi to ..., Cheshmeh Publications; 2013) .

Görsel 2.Fajr Film Festivali Logo Tasarımı, Ebrahim Haghghi

Ebrahim Haghghi bir çok film içinde afiş tasarlamıştır. Örneğin, Hamoon film afişi, İran sinema tarihinin en parlak filmlerinden biridir; İbrahim Haghghi tarafından tasarlanmıştır (Görsel 3).

Görsel 3. Hamoon film afişi, Ebrahim Haghghi

Ebrahim Haghghi'nin "Su Üzerinde" adlı belgeseli, 2016 yılında çalışmalarının sergilenmesi ile aynı zamanda ortaya çıktı. Bu belgesel, grafik sanatçısının hat sanatının altıncı koleksiyonunu gösterme

bahanesiyle ortaya attığı hat sanatının oluşum nedeni, doğumu ve izlediği yol hakkındaki konuşmasını içeriyor (Haghighi, 2013).

3. PICASSO, DA VINCI, MAGRITTE VE İBRAHİM HAGHIGHİ TARAFINDAN ANLATILAN KORONA

İbrahim Haghighi, siber uzayda Korona hastalığı konusunda çalışmalar sergiledi. Korona hastalığı salgını ve hastalığı kontrol altına almaya zorlanan evde kapanma, tüm kültürel ve sanatsal faaliyetlerin kapanması nedeniyle birçok sanatçıya, sanat koleksiyonları veya siparişleri koleksiyonundan bağımsız olarak yaratıcılıklarını kullanma fırsatı sağladı. Günün koşullarına uyum sağladılar ve bir salgından etkilenirler. İbrahim Haghighi, son birkaç on yılda kitapların, dergilerin, filmlerin vb. Kapaklarında pek çok eser görmüş bir grafik tasarımcı, fotoğrafçı ve sanat yönetmenidir. Günümüzde karantina günlerinde bu sanatçı Corona ile ilgili eserler yaratmış ve bu amaçla sanat tarihinin en iyi sanatçılarından bilinen eserlerine yönelmiştir. René Magritte, Vincent Van Gogh, Edward Munch, Francisco Goya, Grant Wood, Frida Kahlo, Paul Cézanne ve Leonardo da Vinci'nin resimlerinden yola çıkarak son günlerde 15'ten fazla eser yayınladı.

Tanınmış bir sanat eserinin farklı bir temaya sahip bir eser yaratmak için kullanılmasının sanat tarihinde bir geçmişi vardır ve en bilinen örnekleri Francis Bacon'un Velasquez'in pop resmini kullanması veya Marcel Duchamp'ın Leonardo da Vinci'nin Mona Lisa'sına dayanan resmidir. Şimdi, İbrahim Haghighi, edebiyat endüstrisinde yaygın olduğu gibi, diğer sanatçıların eserlerini "memnuniyetle karşıladı" ve şiirleri biçiminde farklı şiirler yazdı. Bir çok eserinde orijinal resimde çok fazla değişiklik yapmamış ve bugünlerde sadece çok öne çıkan bir unsuru kullanarak tabloyu mevcut mekana ve koşullara yaklaştırmıştır. Frida Kahlo'nun ağzına takılan cerrahi maskeler (Görsel 4) veya Van Gogh çiftlik işçileri ağızlarında maskelerle dinlenen eserler arasında (Görsel 5).

Görsel 4. Frida Kahlo'nun ağzına takılan cerrahi maskeler, Ebrahim Haghighi
(http://static3.honaronline.ir/thumbnail/J7x2F0gwc54h/jtaNacsFLTV38JAavdbCWNC2ghfdHRu-7r4h-Hr_UU_NdRng860Z9IC-gXbEsgfKGAhFxe_vrgz2PVA7xbaKxlULHF1KLKjjVvRAXqdxq3j6Bk-oQ9QC_ZQ,./%D8%AD%D9%82%DB%8C%D9%82%DB%8C.jpg)

Görsel 5. Van Gogh çiftlik işçileri ağızlarında maskelerle dinlenen, Ebrahim Haghighi

Bir dizi başka çalışmada da Covid virüsü olarak tanıtılan form boyama alanına girdi. Magritte resimlerinde erkeklerin yüzlerinin önüne yerleştirilen meşhur yeşil elma, burada yeşil bir virüse dönüştü (Görsel 6). Ve Edward Munch'ın "Çılgılık" tablosunda, adamın köprüdeki korkutucu çılgınlığının nedeni, üzerinde gölge düşüren bir virüsün varlığıdır (Görsel 7).

Görsel 6. Magritte resimlerinde erkeklerin yüzlerinin önüne yerleştirilen meşhur yeşil elma, Ebrahim Haghighi

Görsel 7. Edward Munch'ın "Çılgılık" tablosunda, adamın köprüdeki korkutucu çılgınlığının nedeni, üzerinde gölge düşüren bir virüsün varlığı, Ebrahim Haghighi (<http://golestangallery.com/fa/GolestanGallery-GalleryDetail.aspx?exid=464&id=8296&wn=14>)

Ancak bu koleksiyondaki en farklı eserler Cézanne ve Da Vinci'nin tablolarıyla ilgilidir. Cézanne'nin cansız doğa resminde maske ve virüs izine rastlanmasa da, Cézanne'nin elmalarının ve tabakların yanına masanın üzerine konulan deterjan, sabun ve eldiven spreylere görülebiliyor (Görsel 8).

(Lady with an Ermin) adlı resminde Da Vinci, hanımın elinde bir hayvan tutuyor ve İbrahim Haghighi'ye göre korona hastalığının salgın nedeniyle ilgili bir habere göre bu hayvan, sert pullu bir karıncayiyene dönüştü (Görsel 9).

Görsel 8. Cézanne'nin cansız doğa resminde maske ve virüs izine rastlanmasa da, Cézanne'nin elmalarının ve tabakların yanına masanın üzerine konulan deterjan, sabun ve eldiven spreylere görülebiliyor, Ebrahim Haghighi

Görsel 9. (Lady with an Ermin) adlı resminde Da Vinci, hanımın elinde bir hayvan tutuyor ve İbrahim Haghghi'ye göre korona hastalığının salgın nedeniyle ilgili bir habere göre bu hayvan, sert pullu bir karıncayıyene dönüştü, Ebrahim Haghghi

Bu çalışmalarda dikkat çeken bir nokta, resimlere yeni bir unsur katmak için orijinal resimlerin üslubuna sadakat olmuştur ve resimlerin orijinal üslubüne sadık kalmışlar. Picasso'nun Kübist yüzündeki maske, resimdeki ile aynı basit çizgilerle çizilir (Görsel 10) ve Francisco Goya'nın hassas tasarımlarına gelince, virüs için farklı bir doku ve renk kullanılır (Görsel 11).

Görsel 10. Picasso'nun Kübist yüzündeki maske, resimdeki ile aynı basit çizgilerle çizilir, Ebrahim Haghghi

Görsel 11. Francisco Goya'nın hassas tasarımlarına gelince, virüs için farklı bir doku ve renk kullanılır, Ebrahim Haghghi

Haghighi bu şekil çok eserler üretmiş olup Gülistan galerisinde sergilemiştir. Eserler bu siteden ulaşmaktadır.: <http://golestangallery.com/fa/GolestanGallery-Gallery.aspx?id=464>. Bu eserleri “Ebrahim Haghighi Dijital Baskı Online Sergisi” adı altına bu sitede satışa koyulmuştur. 51 adet eser sergide vardır. Eserlerde eski İran eserleri de vardır ve bunlara da maske ve virüs benzeri simgeleri eklenmiştir. Bu sanal sergide 2 milyon Toman fiyatla 49 eser, 3 milyon Toman fiyatla bir eser ve bedelsiz bir çalışma sunuldu. Bu sergideki çalışmalar, dünyanın en büyük ressamlarının iyi bilinen çalışmalarını içeriyor ve İbrahim Haghighi, Covid 19 ve Corona ile ilgili unsurlar ve maske ve eldiven gibi unsurlar da dahil olmak üzere dijital baskı tekniklerini kullanarak yeni çalışmalarını yeniden yarattı. Deneyimli sanatçı, karantinası sırasında yeniden canlandırdığı eserlere "koronacılık" adını verdi. Kıdemli sanatçı İbrahim Haghighi, corona virüsünün dünyaya yayılması bahanesiyle bir süredir sanat tarihine dokunmadan bırakmadı ve bu virüsün kapısını dünyaca ünlü sanat eserlerine açtı. Dünyaca ünlü sanat eserlerinde kağıt havlu ve dezenfektan jellerden maske ve kağıt havlulara kadar evrensel Corona virüsünün sembollerini kullanarak Corona'yı görsel sanatlar dünyasının tarihine taşıdı. Haghighi, Photoshop ile yaptığı bu görüntüleri Instagram sayfasında da yayınladı. Rene Magritte, Vincent Van Gogh, Edward Munch ve Edward Manet'in eserleri bu sanatçı tarafından hedeflenmiştir.

4. SONUÇ

Dünya tarihinde yer alan sosyal, kültürel, ekonomik, politik, teknolojik olayların sanatın anlamında ve ifade etme şekilleri değişmektedir. İçinde bulunulan olağanüstü durumlara karşı sanatçılar; sanatlarını yaratmakta hep yeni bir yol bulmayı başarmışlardır. Dönemin özelliklerine göre sanat, sanatçı ve izleyici ilişkisi hep sorgulanmış, yeniden şekillenmiştir ve anlamlandırılmıştır. Savaşların, devrimlerin olduğu, teknik alanların gelişmelerin hızlı olduğu, sınıfsal farklılıkların olduğu modern çağda; sanat temsil, sanatçı icracı, izleyici ise daha pasif konumda olduğunda popüler kültürün, seri üretimin fazla olması, tüketim kültürünün yaygınlaştığı postmodern zamanda sanat büyük anlatılardan mesafeli, sanatçı tasarlayan, izleyici de sanat eserinin etkin bir parçası olmuştur. Günümüzde yaşanan Kovid salgınında sanatçılar, karantina altında ve yaşadıkları ekonomik problemlerin etkisinde ve pandeminin yaptığı belirsizlik ve kısıtlanmışlık psikolojisi altında farklı sanat üretimi ve sunum teknikleri icat etmektedirler. Sanat galerilerinin, müzelerin ve çok sanatsal, kültürel etkinliğin gösterildiği mekanların salgını önlemek için üzün bir süreliğine kapatılmasıyla beraber, sanatçılar da eserlerini sergilemede ve izleyiciye göstermek için yeni medya araçlarından faydalanmaktadır. Dünyada yaşanmakta olan bu olağanüstü durum, tarihte olduğu gibi günümüzde de sanatı, sanatçıların kendilerini ifade etme yollarını ve yaratımlarını sundukları platformları değiştirmiştir ve bu konuda bir kırılma yaşanmaktadır. Bu durum sanatçıları büyük mekanlar yerine daha küçük ölçekli mekanlara, daha uygun araçlarla üretime devam etmeye mecbur etmiştir. Bu süreçte en fazla kullanılan kelimelerden olan sosyal mesafe ile oluşan zorunlu fiziksel mesafeyi aşmanın en önemli yöntemi dijital iletişim araçlarından faydalanmaktır. Sanat galerileri, müzeler, kültürel ve sanatsal mekanlar bu dijitalleşmeye uyum sağlayarak yeni normal koşulları içerisinde rolünü bulabilmektedir. Sanatçılar ise bu yeni normal şartlarda arayışlarına devam ederek kendi eserlerini göstermede ve izleyiciye göstermede yeni yollar keşfedecek, sanatı çağın yeni şartlarına göre yeniden tanımlayacaklardır. Sanat da virüs gibi mutasyona uğrayacak ama her şartta varlığına devam edecektir. Ebrahim Haghighinin Dijital Baskı Online Sergisi belki virüsün çok her şeye ve dünyaya etkisini gösterdiğini ve artık eski dünya olamayacağını ve koronadan sonra her şeyin değişeceğini ve artık eski dünya kalamayacağını mesajını iletmektedir. Günümüzde salgının dünyaya her yere yayıldığını ve hatta sanat ve müzelere kadar gittiğini görebiliyoruz. Yasaklar nedeni ile insanlar müzelere giremediler, sanatçılar Covidle ilgili çok eserler ürettiler. Haghighinin de eski ünlü eserlere bu yaklaşımı dünyanın değiştiğini, yasaklar nedeni ile artık hatta müzelere gidilemediğini bir bakışla ifade etmektedir.

KAYNAKÇA

- Haghighi, E. (2013). From A. Ebrahim Haghighi to ..., Tahran, İran, Cheshmeh Publications (از مقدمه کتاب "الف ابراهیم حقیقی تا... انتشارات چشمه؛ ۱۳۹۲ خورشیدی)
- Haghighi, E. (2013). Haghighi Kitabı, Tahran, İran, Nazar Matbaacılık . (حقیقی. ابراهیم . کتاب حقیقی. تهران. ایران.) (نشر نظر .)
- Karter, R., B, Day & P,Meggs, (1993).Typographic Design: Form and Communication, John Willey and Sons, Canada.
- Tanyel Başar, Ç, (2021), Pandeminin Gölgesinde Sanat-Sanatçı-İzleyici, Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi, Sayı 25, S: 51- 67

Sekizinci Unicorn TV Programı - Ebrahim Haghghi, Life in the Showcase of Iranian Graphics, Literature and Art. Videoya Ulaşım Linki: <https://itiran.com/2019/10/01/%D8%AA%DA%A9-%D8%B4%D8%A7%D8%AE-%D9%87%D8%B4%D8%AA%D9%85-%D8%A7%D8%A8%D8%B1%D8%A7%D9%87%DB%8C%D9%85-%D8%AD%D9%82%DB%8C%D9%82%DB%8C%D8%8C-%D8%B2%D9%86%D8%AF%DA%AF%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%D9%88%DB%8C/>

Ebrahim Haghghi'nin kişisel web sitesi; Biyografi bölümü: <http://ebrahimhaghghi.com/Page/Biography>

فرزان جمشیدنژاد؛ از گذشته تا امروز؛ گفتگو با ابراهیم حقیقی، طراح و گرافیست؛ بهمن ۱۳۹۲ خورشیدی

Online sanat websitesi:

<http://www.honaronline.ir/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-D8%AA%D8%AC%D8%B3%D9%85%DB%8C-4/146853-%DA%A9%D8%B1%D9%88%D9%86%D8%A7-%D8%A8%D9%87-%D8%B1%D9%88%D8%A7%DB%8C%D8%AA-%D9%BE%DB%8C%DA%A9%D8%A7%D8%B3%D9%88-%D8%AF%D8%A7%D9%88%DB%8C%D9%86%DA%86%DB%8C-%D9%85%DA%AF%D8%B1%DB%8C%D8%AA-%D8%A7%D8%A8%D8%B1%D8%A7%D9%87%DB%8C%D9%85-%D8%AD%D9%82%DB%8C%D9%82%DB%8C>

Gülistan Galeri websitesi:

<http://golestangallery.com/fa/GolestanGallery-Gallery.aspx?id=464>

<http://golestangallery.com/>